

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 37. Franciscus Vasquius Provincialis Indorum oppida lustrat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

*Franciscus
Ximenes &
alii.*

bebant operam, quò unum de Societate impetrarent: utriusque verò Casiquii
vorum implevit Franciscus Ximenes, eò missus cum potestate oppidum inchoandi.
Venientem cum Hieronymo Porcelo Quararæus eleganti prorsus Oratione excepit,
cujus argumentum fuit, numerare corporis sui partes, & asserere tantam in singulas
diffusam fuisse lætitiã, quantam verbis explicare non posset. Designato oppidi
locò multi Barbari ad condendum templum domosque incredibili alacritate con-
volavère, adeò ut nec frigore, nec pruinosâ tempestate, ab opere se abstrahi per-
mitterent. Gens hæc à pueris mento sibi oblongos lapides pro barbula inferit:
quem morem dum Socii arguunt, aientes indecorum esse, his additamenis defor-
mare corpora, quæ Deus fecisset; effecere, ut pueri omnes evulsos hos lapides in
ignem projicerent, veriti, ne mos barbarus Religioni Christianæ obstaculo esset.
Mulieres certatim suos infantes Baptismo offerebant, non ignaræ ab Sociis non de-
serendos, quos Christo genuissent. Jactis his fundamentis, utriusque Socio ad curam
Urvaicentium oppidorum, unde venerant, redeundum fuit, donec hoc, de quo
scribimus, anno Franciscus Ximenes eò denuò mitteretur, cum mandatis incœ-
ptum oppidum in commodiorem vicinioremque locum transferendi, quod statim
præstitit, designato in Tupaminii terris oppidi loco, ad quod ædificandum inco-
lendumque Quararæus cum asseclis (quamvis agrè patrios montes desereret) &
circumjacentes populi frequentissimi convenère. Hoc oppidum Argentei fluminis
Prætoris postulari Sanctæ Theresiæ dicatum, Franciscus Ximenes Augusto mense
regendum suscepit, qui Joanne Salas adjutore in tantam auxit magnitudinem, ut
primo foundationis anno octingentas familias numerârit. Infantes Christi caractere
in Baptismo insigniti sunt, provectæ ætatis hominibus solito more dilatis.

*Octingenta
familie re-
ducuntur.*

CAPUT
XXXVI.
Sancti Jo-
achimi oppi-
di initia.

*Barbarorum
ad Religionem
propensio.*

DUM hæc agitentur, Petrus Romerus ad designatum Sanctæ Theresiæ op-
pidum, superatis Tapensis provinciæ montibus, eo sine perrexit, ut venturo
propediem Provinciali viam ejus senio accommodam inveniret. Montes jam
prætergresso Caruañus, potens Casiquius, cum aliquot asseclis occurrit, aiens se
etiam teneri desiderio Religionis Christianæ, & oppidi fundandi, nec de fore ex
circumjacentibus locis colonos, si Sacerdos concederetur. Romerus benignissimè
hominem amplexatus, latè excurrit in laudes miserentis Dei, per sese barbaram gen-
tem moventis, ut æternæ salutis adjumenta quærerent. Porro perspectâ loci &
hominum conditione, non potuit non annuere Barbarorum postulatis. Nam præ-
terquam quòd summopere desideraret, tot animas dæmoni creptas Christo asserere,
intererat Tapensis Provinciæ hunc locum occupari, quo Sanctæ Theresiæ oppidum
cum aliis coloniis, in altera montium crepidine erectis, quodam quasi vinculo con-
necteretur. Electo itaque loco, Crucem solemniter erigit, infantes in perpetuandæ
sedis tesseram baptizat, surgens verò oppidum Divo Joachimo consecratum, interim
dum Sacerdotem accersit, Francisco Ximenio commendat: qui eò paulò post ex
pinetis delatus, magno vicinorum populorum concursu, extemporalis opere ædem
sacram extruxit: in quâ extruendâ cum petrosolum solum erigendis palamentis ob-
sisteret, barbara virago, incensa desiderio Religionis, operarios magnâ voce ani-
mabat, aiens laboris præmium fore veræ legis doctorem, & cum eo Cælum impe-
trare. Postmodum Joannes Suarius, hujus oppidi primus institutor, domum &
templum multitudinis capax condidit. Barbaros verò tanto numero collegit,
quantus justo oppido satis foret. Dum ad hujus coloniæ foundationem solâ Cruce
& precum Breviatio armatus pergeret, interrogatus à Sociis, quibus instrumentis
templi molem erigeret, & quibus præmiis gentem novam alliceret, respondit,
Evangelii semen secum ferre, nec aliâ re indigere.

*Joannes
Suarius iis
præst.*

CAPUT
XXXVII.
Franciscus
Vasquius
Provincialis
Indorum
oppida lu-
strat.

INTERIM Provincialis è Paraquariæ metropoli veniens, Paranam & Urvaicam
Socios inspiciendo prætervectus, ad Sancti Caroli oppidum pervénit: unde Sanctæ
Theresiæ novam coloniam petens, crus sibi ex gravi casu læsit, quare reliquum
iter humeris Indorum delatus perfecit. Ab Sanctæ Theresiæ oppido, Sancti Jo-
achimi colonia octavo lapide distans visebatur: inde transmissis montibus, reductos

in alterâ

in alterâ montium parte populos lustrans, cognovit Ethnicos alios Religionis Christianæ & fundandi oppidi desiderio teneri, quos spe alens, & Sanctos Cosmam & Damianum in eorum Tutelares designans, per Viperarum flumen ad Ibicutum descendit. In itinere obvios habuit aliquot Barbaros horum fluminum accolas, oppidum sibi erigi & Sacerdotem concedi postulantes: sed quia oppida multiplicari vetabat raritas Sociorum, Barbaris suasit, ut se Japeiviensibus Neophytis, quod pedetentim fecere, adjungerent. Quaquâ transibat, Indos largè donabat, ita ut ex tot Catechumenorum Neophytorumque millibus nullus indonatus abierit. Mox reflexo per Urvaicam & Paranam itinere, ad Sanctæ Fidei urbem contendit. Post ejus discessum in Tapensium montium ultimo pæne angulo, Societas aliud oppidum sub finem anni condidit sacris JESU & MARIÆ nominibus dedicatum. Locus, in quo positum est, Ibiticarain vocabatur, quò tot coloni concurrerunt, ut primo foundationis anno quatuor mille capita censa sint, sub cura Petri Molæ, ob bonitatem indolis, & tractandorum Indorum peritiam, memorabilis. Infantes pro more statim baptizati, templum pro instruendis adultis ædificatum. Sic non toto biennio in Tapensi Provinciâ octo oppida ab Societate constructa, & loca alia aliis construendis designata, Guairaniæ jacturam, æquali fermè animarum præfenti lucro, & majori spe, compenfarunt.

AT in Itatinensem Provinciam ducentis leucis ab Tapensi distantem, post superioris anni populationem à Mamalucis factam, Paraquariæ Prætor duas Hispanorum cohortes in subsidium miserat: quæ, quòd abactis jam Indis serò venissent, & milites Indorum servitiis inhiarent, majori detrimento, quàm emolumento, fuere: nam ad Assumptionis urbem reduces, quòd liberiùs miserorum operis abuterentur, Prætori insinuavère, benè se facturum, si Itatinensium curam clericis, non religiosis, traderet. Et jam Prætor præpostero consilio assensurus erat, nî Franciscus Vasquius Provincialis intercessisset, grande reipublicæ damnum prænuncians, si Apostolicis progressibus se interponeret. Igitur Didacus Rançonierius, qui ad urbem Assumptionis venerat, cum amplâ potestate oppida condendi, ad suos Itatinenses cum Justo Vanfurkio & Nicolao Enartio opera Apostolica continuaturus rediit. Quorum hoc anno labor fuit, ex dispersis latronum metu populis, & reductione aliorum Barbarorum, duo oppida erigere: primum ad Tepotium flumen positum, Justo Vanfurkii curæ traditum est: aliud centesimo ab Assumptionis urbe lapide non procul Paraquario, Didaci Rançonierii & Nicolai Enartii industriâ surrexit: quorum difficultates in recolligendis Barbaris, in fame tolerandâ, in ædificandis templis, & domibus, quia omnibus missionariis nostris communes sunt, dicere supersedeo. Evangelicis profectibus mirum quantum offecerit Viri in dignitate positi imprudens dictum, qui Itatinensi Casiquio ad se venienti, jocòne, an serio? cum asseruisset Itatinenses omnes Hispanis aliquando servituros, ab nostris tanquam servitorum prodromis absterruit. Quamquam pedetentim obstaculum illud amotum est, impetratis ab Rege Catholico litteris, quibus Neophytos nostros per Evangelium reductos ab servitiis privatorum eximens, sibi immediatè tributarios faciebat. Rançonierii oppido non parum incommodavit rumor ab ipsis Pataguis temerè sparsus, ubique asserentibus, Hispanos Paraquarienses, in Pataguas & Itatinenses infesta arma moliri. Quæ res ita perturbavit Indos nostræ curæ subditos, ut quadringenti, duce Nianduabusuvio seniore, transmissis Paraquario, ad montes latissimè protensos, & nostris excursoribus eâ occasione destinatos, transfugerent, quorum plerique ad ovile Christi Pastorum suorum fideli operâ sequenti anno redière.

SUB finem anni Provincialis Vasquius Româ litteras recepit, quibus alteri Provinciæ præfecturam tradere jubebatur. Hanc ipse quinquennio administravit vario rerum successu, nam sub ipso undecim Guairaniæ oppida destructa: ad Paranam Acaraiensis sedes expuncta, Iguasuana metu belli traducta, Urvaicenses & Paranenses Neophyti repetitâ lue diminuti, Chaquensis provincia bis frustra

*Sanctorum
Cosma &
Damiani
oppidi desig-
natio.*

*FESTU-MA-
rianum op-
pidum con-
ditur.*

*Quater mil-
le capita re-
ducuntur.*

**CAPUT
XXXVIII.**
*Apud Itati-
nenses duo
oppida re-
ædifican-
tur.*

*Rex Catho-
licus Indis
favet.*

**CAPUT
XXXIX.**
*Status Pro-
vinciæ sub
Francisco
Vasquio
Provincia-
li.*